

การพัฒนาธุรกิจรายจิ๋วและการเสริมสร้างภาคภูมิใจในตนเอง ของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Micro business development and self-esteem enhancing of retirees in industrial at Bang Phli District, Samutprakarn Province

วันที่รับบทความ: 15/05/63

รัชกร ภัทรพันธ์*

วันที่แก้ไขบทความ ครั้งที่ 1: 04/07/63

Thatchakorn Phataraphanpee*

วันที่แก้ไขบทความ ครั้งที่ 2: 21/01/63

วันที่ตอบรับบทความ: 10/06/64

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการพัฒนารูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิ๋ว และการเสริมสร้างภาคภูมิใจในตนเอง การนำเสนอและกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อน การพัฒนาธุรกิจรายจิ๋วและการเสริมสร้างภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นรูปธรรมของ ผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพคือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรม จำนวน 25 คนและ ผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 คน และผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของผู้เกษียณอายุ จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด และแบบการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อเชื่อมโยง เป็นร้อยแก้วและแสดงผลของข้อมูลสำคัญของการพัฒนาธุรกิจรายจิ๋วและการเสริมสร้าง ภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนารูปแบบของการประกอบธุรกิจรายจิ๋วและ การเสริมสร้างภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การนำ ทักษะประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญจากการทำงานมาเป็นหลักสำคัญในการประกอบธุรกิจ รายจิ๋ว และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับพฤติกรรมที่พร้อมจะเผชิญปัญหาและ ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ สำหรับการพัฒนาที่ส่งผลอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ กำหนด แนวทางหรือทิศทางในการขับเคลื่อนธุรกิจและจัดทำโครงสร้างการดำเนินงานที่มีโครงสร้าง

*M.B.A. (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2552). ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ประจำ คณะวิทยาการ การจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

งาน บทบาท และหน้าที่ที่ชัดเจน รวมทั้งมีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนา
ธุรกิจรายจีวิตแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การพัฒนาธุรกิจรายจีวิต ความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม

Abstract

The purposes of this study were the micro business development and self-esteemenhancing, the knowledge transfer on the micro business model and enhancing self-esteemand the nextphase leading to empirical micro business development and self-esteemenhancing of retirees in industrial atBangPhli District, Samutprakarn Province. The 25 who directly involved of retirees in industrial and 100 of retirees in industrial and the totaled35 informantsof thosewho promoting and supporting of retirees in industrial were used in quality research .The in-depth interview form , opinion form and focus groups form were a research tools. The content analysis was research for connect to prose and results ofmicro businessdevelopment and self-esteemenhancing of retirees in industrial at Bang Phli District, Samutprakarn Province. The research results were found that. The micro business development and self-esteemenhancing ofretirees in industrial include the applythat skill,expert and experience at worked in micro business and enhancing self-esteem development funded bythe riskknowledge based.The next phase leading to the micro business development and enhancing self-esteem issues to empiricalof industrial retirees such as the overall of operation framework development, main structure functional and the development network in for the micro business.

Keywords : The Micro Business Development, Enhancing Self-Esteem, Retirees Industry

บทนำ

ประเด็นเรื่องการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้เกษียณอายุเพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน
ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคม มีความมั่นคงทางรายได้และสามารถดำรงชีพ
อยู่โดยไม่ต้องพึ่งลูกหลานและอยู่อย่างมีความภาคภูมิใจ มีศักดิ์ศรีได้ถูกกล่าวถึงเป็น

อย่างมากในสังคมไทยในช่วงหลายๆ ปีที่ผ่านมา เพราะกลุ่มผู้เกษียณอายุทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าไปเติมกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอยู่เดิมอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏรายงานปี พ.ศ. 2562 ประชากรไทยราว 66 ล้านคน ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคเอกชนราว 21-22 ล้านคนในจำนวนนี้เป็นแรงงานในระบบประกันสังคมตามมาตรา 33 จำนวน 11 ล้านคน และประกันสังคมตามมาตรา 39 และมาตรา 40 รวมกัน 4.242 ล้านคน ที่เหลือเป็นแรงงานอิสระและแรงงานนอกระบบ โดยแต่ละปีจะมีแรงงานที่ทำงานในภาคเอกชนอายุเฉลี่ย 55-60 ปี เกษียณออกจากตลาดแรงงานปีละ 4.5-5.0 แสนคน สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Economic and Social Development Council, 2019) และรายงานปี พ.ศ. 2562 ข้าราชการพลเรือนสามัญทั้งหมด จำนวน 395,900 คน เป็นกลุ่มวัยเกษียณอายุจำนวน 183,024 คน คิดเป็นร้อยละ 46.23 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (Office of the Civil Service commission (OCSC), 2019) ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นจึงเป็นอัตราเร่งเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุของไทยทำให้ไทยเป็นประเทศแรกๆ ในกลุ่มอาเซียนที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ซึ่งสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคาดการณ์ว่า ปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ เป็นประเทศที่สองของอาเซียน รองจากสิงคโปร์โดยประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 13 ล้านคน หรือร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และอีก 20 ปีข้างหน้า ในปี พ.ศ. 2583 ประเทศไทยจะมีผู้สูงวัยจำนวน 20 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของคนไทยจะเป็นผู้สูงวัยและผู้สูงวัยอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป จะมีมากถึง 3,500,000 คน สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Economic and Social Development Council, 2019)

จากสาเหตุเช่นนี้ ทำให้ประเทศได้เข้าสู่กับดักของการเป็นสังคมชราภาพอย่างเต็มรูปแบบนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความกังวลว่า ไทยอาจประสบปัญหาสัดส่วนประชากรในวัยแรงงานที่เป็นกำลังสำคัญและผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจจะลดลง โดยเฉพาะแรงงานในภาคอุตสาหกรรมซึ่งเดิมเป็นแรงงานหนุ่มสาวแต่ในระยะหลังอายุแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งโครงสร้างอายุแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่สูงอายุและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการผลิตของโรงงานในอุตสาหกรรม กล่าวคือ เมื่อภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุมากขึ้นในขณะที่มีวัยแรงงานเท่าเดิมหรือลดลงจะมีผลกระทบต่อผลิตภาพ (Productivity) หรืออุปทานแรงงานลดลง อาจทำให้ค่าแรงสูงขึ้นหรือเกิดการขาดแคลนแรงงาน อย่างไรก็ตามอาจแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนแรงงานคนหรือนำเข้าแรงงานต่างด้าวซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัญหาลูกโซ่ที่ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมในระยะยาว

อย่างไรก็ตามทั้งภาครัฐและภาคสังคมจะมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนดังกล่าว แต่ผลในทางปฏิบัติการแก้ปัญหายังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรมมากนัก ดังปรากฏในรายงานการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) พบว่าคนไทยยังขาดการเตรียมความพร้อมทางการเงินสำหรับวัยเกษียณ โดยวัยแรงงานมากกว่า 2 ใน 5 ยังไม่มีการออมเพื่อวัยเกษียณ ขณะที่ประชากรผู้สูงอายุ 2 ใน 3 หรือร้อยละ 65.4 ไม่มีเงินออม และผู้สูงอายุวัยปลายมีการออมน้อยที่สุด โดยกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไป ไม่มีเงินออมเลยถึงร้อยละ 74.4 แสดงถึงความไม่มั่นคงทางรายได้ และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในอนาคต สำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2011) และการเพิ่มขึ้นของความเหลื่อมล้ำในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3.5 ล้านคน มีเพียงร้อยละ 9.2 ที่ทำงานในระบบขณะที่กว่าร้อยละ 90.8 ทำงานนอกระบบ ซึ่งประสบกับปัญหาจากการทำงาน การจ้างงานไม่ต่อเนื่องและไม่มีสวัสดิการแตกต่างจากแรงงานวัยอื่นที่มีโอกาสทำงานในระบบที่มีความมั่นคงทางรายได้และสวัสดิการมากกว่า มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute (TGRI), 2014) รวมถึงรายงานการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในการขับเคลื่อนนโยบายและการนำลงสู่การปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่บนฐานของการแก้ปัญหาในปัจจุบันที่ไม่สะท้อนความแตกต่างต่อศักยภาพของพื้นที่ต่อหน่วยปลายทางของกลไกงบประมาณในลักษณะบูรณาการยังมีได้ถูกใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และจำนวนระดับผู้ปฏิบัติงานสมรรถนะสูงในระดับต่างๆ ไม่เพียงพอ การขาดระบบประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ และยังขาดระบบการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วนรอบด้านที่จะขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมสูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Economic and Social Development Council, 2019: 31-32) และหลักประกันรายได้หลังเกษียณอายุของวัยแรงงานทั้งหมดในปี พ.ศ. 2556 มีเพียง ร้อยละ 35 ที่มีหลักประกันรายได้หลังเกษียณอายุและร้อยละ 65 ไม่มีหลักประกันทางรายได้ยามเกษียณอายุ จึงสะท้อนถึงการเข้าถึงหลักประกันทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานเกษียณอายุ อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ (Termpittayapaisith. A., 2015: 21)

ภายใต้ภาวการณ์ดังกล่าว จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการพัฒนาธุรกิจรายจิว และการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญที่นำไปสู่การสร้างรายได้ และการมีคุณค่าของผู้เกษียณอายุ โดยการวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสำคัญของการพัฒนา และการขับเคลื่อนธุรกิจรายจิว ซึ่งธุรกิจรายจิวได้ถูกนำมาเป็นประเด็นเสริมสร้างคุณภาพ

ชีวิตหลังเกษียณอายุตามนโยบายของรัฐบาลที่มองเห็นความสำคัญของธุรกิจรายจิว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ด้วยตัวเองหรือใช้คนทำงานไม่มากนัก สามารถสร้างรายได้หลังเกษียณอายุ ธุรกิจรายจิวนี้จึงเป็นช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนให้กับผู้เกษียณอายุ ได้มีรายได้การดำรงชีวิต ลดภาระให้กับครอบครัวรวมถึงสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ที่อยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรี ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เกษียณอายุได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกิจรายจิวของผู้เกษียณอายุ โดยเฉพาะผู้ที่เกษียณจากภาคอุตสาหกรรมเพราะคนกลุ่มนี้มีประสบการณ์ มีความรู้ทั้งที่ได้รับจากการทำงาน และความรู้ที่ได้รับจากการอบรมทักษะวิชาชีพในด้านต่างๆซึ่งความรู้เหล่านี้ สามารถนำไปทำธุรกิจของตนได้หลังเกษียณอายุ หากได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ

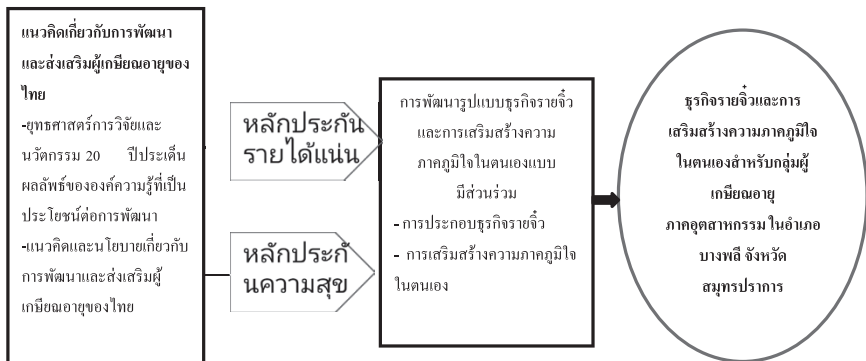
โดยผู้วิจัยเลือกเขตพื้นที่ในการศึกษาผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นพื้นที่ต้นแบบ (Area Based) ในการตอบโจทย์ที่ครอบคลุมในหลักประกันรายได้ที่แน่นอนและหลักประกันความสุขของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม อำเภอบางพลีเป็น 1 ใน 6 อำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก คือ จำนวน 2,084 แห่ง แรงงานจำนวน 116,197 โดยที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมกระจายไปตามรายตำบลประกอบด้วย ตำบลบางพลีใหญ่ จำนวน 866 แห่ง แรงงานจำนวน 37,419 คน ตำบลบางแก้ว จำนวน 94 แห่ง แรงงานจำนวน 3,519 คน ตำบลบางปลาจำนวน 594 แห่ง แรงงานจำนวน 20,962 คน ตำบลบางโจลง จำนวน 240 แห่ง แรงงานจำนวน 24,694 คน ตำบลราชาเทวะจำนวน 279 แห่ง แรงงานจำนวน 23,257 คน และตำบลหนองปรือจำนวน 11 แห่ง แรงงานจำนวน 6,348 คน ศูนย์สารสนเทศกรมโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Information Center, 2017) ซึ่งจำนวนกลุ่มผู้ใช้แรงงานนับแสนคนเหล่านี้ ในแต่ละปีจะมีผู้ครบกำหนดเกษียณอายุจำนวนมาก ที่ได้ออกจากโรงงานตามเกณฑ์เกษียณอายุ โดยทั่วไปกำหนดไว้ที่อายุ 55 ปีและบางส่วนถูกเลิกจ้างงานตามภาวะเศรษฐกิจข่มองส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตหลังวัยเกษียณของผู้เกษียณอายุเหล่านี้

ทั้งนี้ผลการศึกษารูปแบบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จะเป็นต้นแบบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เกษียณอายุในการมีรายได้จากการทำธุรกิจรายจิว การมีความสุขอันเกิดจากความภาคภูมิใจที่มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุ รวมถึงการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การสร้างรายได้และคุณค่า ศักดิ์ศรีนำไปสู่ความสุขให้กับผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนา รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประกอบธุรกิจรายจิว และการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) เป็นกรอบทิศทางการขับเคลื่อนการวิจัย ในรูปแบบการอุดหนุนงบประมาณงานวิจัยและบูรณาการร่วมกันกับงบประมาณที่ภาคส่วนต่าง ๆ นำไปใช้ ทำให้เกิดผลลัพธ์ขององค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตามเป้าหมาย ตามภารกิจของภาคส่วนต่าง ๆ โดยการจัดทำยุทธศาสตร์

การวิจัยและนวัตกรรมค่านึงถึงประเด็นในมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ประกอบด้วย มิติการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ การมีหลักประกันในคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคน และการมี หลักประกันความมั่นคงในการใช้ชีวิตของคน โดยเฉพาะการอยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีของ คนหลังเกษียณอายุที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ในสังคมผู้สูงวัยของไทย โดยขอบเขตของงานวิจัย และนวัตกรรมต้องมีความสอดคล้องในแต่ละประเด็นในยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม และสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติและสามารถพัฒนาเป็นนโยบายได้อย่างเป็น รูปธรรม สถาบันนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Council on Research and Innovation Policy, 2017) ซึ่งในมิติเช่นว่านี้ ที่ผ่านมามีการศึกษาถึง รูปแบบการทำธุรกิจ ที่เหมาะสมกับผู้เกษียณอายุและรูปแบบการถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้จากประสบการณ์ ทำงานสำหรับเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การทำธุรกิจรายวันหรือธุรกิจคนเดียวโดยนำทักษะ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ จากการทำงานมาเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้ สำหรับเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง โดยการใช้เทคนิค วิธีถ่ายทอดที่ได้รับจาก ประสบการณ์จากการทำงานโดยวิธีการสอนงานโดยตรง ได้แก่ การเป็นที่เลี้ยงให้คำแนะนำ สำหรับผู้ที่สนใจที่จะเรียนรู้หรือศึกษาเพื่อการพัฒนางานที่ทำอยู่หรือเพื่อการทำธุรกิจ หรือ การสอนงานทางอ้อมโดยการทำเป็นคู่มือเกี่ยวกับเทคนิค วิธี กระบวนการของงานใดงานหนึ่ง ที่ต้องมีทักษะและความชำนาญเฉพาะเพื่อให้ผู้สนใจศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติ ในการเพิ่มศักยภาพในงานหรือเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจบุญชู สงวนความดีและคณะ (Sanguankwamdee, B. & et al., 2019) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจ หลังเกษียณอายุ ได้แก่ การอบรมและการพัฒนาทักษะในการทำธุรกิจ โดยเฉพาะการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและกิจกรรมทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการผลิต ด้านการจัดจำหน่ายหรือช่องทางการขาย ทำให้เกิดองค์ความรู้ร่วมต่อความสามารถ ในการทำงานหรือประกอบธุรกิจหลังเกษียณอายุ และการพัฒนาทักษะด้านการบริหาร จัดการธุรกิจทำให้เกิดประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของ กิจกรรมทางธุรกิจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการแนะแนวการทำธุรกิจที่เหมาะสมกับ ผู้เกษียณอายุ โดยเฉพาะการนำใช้ศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญา ที่มีอยู่ใน ตัวเองของผู้เกษียณอายุจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เกษียณอายุตัดสินใจประกอบธุรกิจ รวมทั้งการสร้างคุณค่าของงาน/ธุรกิจอย่างเป็นระบบและการมีธนาคารหรือกองทุนในการ ให้บริการกู้ยืมเงิน ย่อมมีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการประกอบธุรกิจของ ผู้เกษียณอายุ ยิ่งขึ้น กุศล สุนทรธาดา และคณะ (Soothorndhada, K. & et al., 2014: 30-35)

แนวคิดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมผู้เกษียณอายุของไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 ได้ให้สาระสำคัญในประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย อาทิ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุที่นำไปสู่ทุนมนุษย์ (Human Capital) ให้สามารถเป็นกำลังสำคัญในสังคมไทย โดยกำหนดแนวทางในการสร้างหลักประกันความมั่นคง และหลักประกันทางสังคมเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตหลังเกษียณอายุที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมของผู้เกษียณอายุในการมีงานทำ สามารถพึ่งพาตนเอง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าในสังคม สำนักงานเลขาธิการของ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (Office of Secretariat of the National Strategy Committee, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง แรงงาน ปี พ.ศ. 2557 ได้กำหนดข้อเสนอที่สำคัญเกี่ยวกับการจ้างงานและสนับสนุน การทำงานที่เหมาะสมหลังเกษียณ โดยกำหนดมาตรการที่สำคัญประกอบด้วย การ ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ การปรับอายุเกษียณ และส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง ความรู้และทักษะการเสริมสร้าง โอกาสการมีงานทำที่เหมาะสมด้วยการใช้มาตรการ สนับสนุนการทำงานแบบยืดหยุ่น รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดตลาดแรงงาน ที่ยืดหยุ่นการช่วยเหลือในการประกอบอาชีพอิสระ โดยกระตุ้นนายจ้าง ให้จัดหางาน ที่เหมาะสม อาทิ การจัดตลาดนัดแรงงาน การพัฒนาทักษะเพื่อเอื้อต่อการจ้างงาน การสนับสนุนการสร้างเครือข่าย มาตรการให้เงินอุดหนุนค่าจ้างในการจ้างงานมาตรการ โควต้าแรงงานสูงอายุและการสร้างศูนย์บริการข้อมูลศูนย์ติดตามและประเมินผลสำนักงาน สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ (Office of National labor Advisory Council, 2014) และสำนักเศรษฐกิจการแรงงานได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสร้างโอกาสการมี งานทำหลังเกษียณอายุ ประกอบด้วย การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระรายบุคคล และ รวมกลุ่มเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ ฯลฯ และเข้าถึงการอบรมทักษะในการประกอบอาชีพ รวมถึงการกำหนดนโยบายส่งเสริม การมีงานทำทั้งก่อนและหลังเกษียณอายุ โดยเตรียมการสู่การเกษียณอายุทั้งด้านการให้ ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การออม สุขภาพ และการศึกษาต่อเนื่องของคน ก่อนเกษียณ สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน (Office of the Economy Labor, 2013)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นรินทร์ สังข์รักษาและวิไล พึ่งผล (Sungrugsu, N. & Phungpho, W., 2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นใหม่ พบว่า ควรมีการจัดการกับธุรกิจให้แตกต่าง มีสินค้าที่มีความโดดเด่น และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีสามารถผลิตสินค้ารวดเร็ว รวมถึงมุ่งเน้นการใช้ความชำนาญในการทำธุรกิจ และใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมทั้งมีแนวคิดให้บริการที่ดี ในวาทกรรมที่ว่า “ธุรกิจจืดความคิดแจ้ว บริหารแบบผู้เชี่ยวชาญ” เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ลูกค้า จนนอกจากนี้ ผู้ที่เริ่มประกอบธุรกิจต้องอาศัยการสนับสนุนและส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ มีทักษะลงสู่การดำเนินธุรกิจ รวมทั้งการมีทีมปรึกษาให้คำแนะนำเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้เริ่มประกอบธุรกิจ

จริญญา วงษ์พรหม และคณะ (Wongprom, J. & et al., 2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลไกส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุ พบว่า ผู้เกษียณอายุส่วนใหญ่ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการสร้างงานสร้างรายได้หลังเกษียณอายุ โดยไม่เน้นการแข่งขันหรือขยายงานที่เกินความจำเป็น ซึ่งกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้เกษียณอายุที่ยังคงเน้นการให้ตามความรู้เป็นหลัก แต่สำหรับการสร้างงานหรือพัฒนาอาชีพเพื่อการเกิดรายได้ที่ยั่งยืน

ประภาส ณ พิกุล (Na Phikun, P., 2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองและการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การเคารพตนเองด้านการยอมรับตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคม ความพอใจในตนเองและการกล้าแสดงออก และการให้คำปรึกษามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองเช่นกัน

พิศุทธิ์ กุลธนวิทย์ และคณะ (Kulthanavit, P. & et al., 2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจทำงานหลังเกษียณอายุของแรงงานสูงอายุ (อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป) พบว่า แรงงานสูงอายุมีความต้องการทำงานหลังเกษียณอายุกับสถานที่ทำงานปัจจุบัน ในขณะที่นายจ้างแรงงานเพียงบางรายให้ทำงานต่อหลังเกษียณอายุทำให้แรงงานผู้สูงอายุจำนวนมากที่ไม่ได้รับการจ้างต่อส่งผลให้ขาดรายได้หลังเกษียณอายุ การประกอบธุรกิจส่วนตัวจึงเป็นทางเลือกหนึ่ง ซึ่งภาครัฐควรมีมาตรการในลักษณะส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าสู่การประกอบธุรกิจ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกษียณอายุประกอบธุรกิจได้ด้วยตนเอง

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม และสังเคราะห์ข้อมูลสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาและทิศทางในการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมจำนวน 25คน ประกอบด้วย สภากงักการลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย สหภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม ผู้แทนสถาบันการเงิน กลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ผู้ประกอบธุรกิจชุมชน ผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และเลือกวิธีเฉพาะเจาะจงรายบุคคลโดยคำนึงถึงความความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล เพื่อสรุปเป็นข้อมูลสำคัญต่อรูปแบบการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม

2. การประชุมระดมสมอง เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม จากผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 คน โดยการใช้แบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด และใช้เกณฑ์การเลือกตามความสมัครใจเข้าร่วมระดมความคิดเห็น ผ่านผู้นำชุมชนในพื้นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ Face book Line และเอกสารเชิญเข้าร่วมประชุม โดยดำเนินการในวันอาทิตย์ที่ 6 ตุลาคม 2562 ณ ห้องประชุม อาคารอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นรูปธรรม จากผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของผู้เกษียณอายุ จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์กรมส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม ประธานสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย ประธานสหภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ นายกสมาคมชมรมอาสาสมัครสงเคราะห์จังหวัดสมุทรปราการ ผู้แทนสถาบันการเงิน ผู้แทนกลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ผู้แทนผู้ประกอบธุรกิจชุมชน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น เจ้าของกิจการ และกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอบางพลี

จังหวัดสมุทรปราการ โดยการใช้แบบสนทนากลุ่ม และเลือกวิธีเฉพาะเจาะจงรายบุคคล โดยคำนึงถึงความความสะดวกของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปเป็นข้อมูลสำคัญในทิศทางการขับเคลื่อนธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นทางการสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยดำเนินการในวันพุธที่ 25 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรม สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 25 คน ประกอบด้วย สภาก่อการลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย จำนวน 2 คน สหภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม จำนวน 6 คน ผู้แทนสถาบันการเงิน จำนวน 2 คน กลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือสังคม จำนวน 4 คน ผู้ประกอบธุรกิจชุมชน จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และกลุ่ม ผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน 2) ผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สำหรับการระดมความคิดเห็นในการประชุมระดมสมองการเสนอรูปแบบธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 คน โดยการเลือกตามความสมัครใจเข้าร่วมระดมความคิดเห็น ผ่านผู้นำชุมชนในพื้นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ Face book Line และเอกสารเชิญเข้าร่วมประชุม และ 3) ผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของผู้เกษียณอายุ จำนวน 35 คน สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กรมส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1 คน ประธานสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน ประธานสหภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม จำนวน 6 คน ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จำนวน 1 คน นายกสมาคมชมรมอาสาสมัครสงเคราะห์จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 คน ผู้แทนสถาบันการเงิน จำนวน 2 คน ผู้แทนกลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือสังคม จำนวน 4 คน ผู้แทนผู้ประกอบธุรกิจชุมชน จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น จำนวน 5 คน เจ้าของกิจการ จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก แบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด และแบบสำหรับการสนทนากลุ่ม โดยมีโครงสร้างของคำถามแบบกว้าง ๆ

สอดคล้องประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมุ่งประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญในการพัฒนาธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นรูปธรรมโดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ให้แรงงานภาคอุตสาหกรรม ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นปลายเปิดจากเกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และข้อมูลการสนทนากลุ่มจากผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของผู้เกษียณอายุ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ การจดข้อมูลสำคัญ การสังเกต การเข้าร่วม การบันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major Themes) และแบ่งเป็นประเด็นย่อย (Sub-Themes) ตามแนวคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้จากนั้นเพื่อเชื่อมโยงเป็นร้อยแก้วและแสดงผลของข้อมูลสำคัญของรูปแบบการพัฒนาธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาหรือผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ข้อมูลการพัฒนารูปแบบการประกอบธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ให้แรงงานภาคอุตสาหกรรมพบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การนำทักษะ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญจากการทำงานมาเป็นส่วนสำคัญในการประกอบธุรกิจรายตัว เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากวัตถุดิบหรือกระบวนการผลิตสินค้าของธุรกิจ กล่าวคือ การมีความรู้ ทักษะ และความชำนาญไม่ว่าจะที่เกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ในสถานทำงานหรือนอกสถานที่ทำงานหากได้รับการอบรมเทคนิคและวิธีการของงานใดงานหนึ่งย่อมเป็นพื้นฐานที่ทำให้การตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะแก้ปัญหาในการทำธุรกิจที่มีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

1.2 ควรมีการปรับพฤติกรรมที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบธุรกิจรายตัวให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ กล้าคิด กล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจภายใต้ประสบการณ์

ความชำนาญของตน และเป็นนักถ่ายทอด นักสอนงาน ที่ได้มีการศึกษาเทคนิค วิธีการ นำเสนองานที่มีความชัดเจนสำหรับการให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ลูกค้าหรือ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ

1.3 การศึกษาและพัฒนาความรู้และรู้จักการใช้เครื่องมือทางธุรกิจใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับความถนัดทักษะและประสบการณ์ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจ ให้มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น โดยเฉพาะเป็นการเพิ่มช่องทางที่ทำให้ธุรกิจติดต่อกับลูกค้าได้เสียส่วนเสียทางธุรกิจ อาทิ ลูกค้า คู่ค้า เป็นการเพิ่มศักยภาพของธุรกิจ

1.4 การมีภาคีเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนในการประกอบธุรกิจรายจี๊ว หรือมีระบบพี่เลี้ยงทางธุรกิจสำหรับการให้คำแนะนำ ปรึกษาและช่วยเหลือ มีส่วนสำคัญต่อการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกษียณอายุไม่ว่าจะเป็นก่อนดำเนินธุรกิจหรือระหว่างดำเนินธุรกิจ

2. ผลการศึกษาข้อมูล การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประกอบธุรกิจรายจี๊ว และการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในการประชุมระดมสมอง จากผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

2.1 รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจี๊วและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่เกิดจากการพัฒนาองค์ความรู้จากแรงขับเคลื่อนของผู้เกษียณอายุที่แสดงออกมาจนเกิดความแน่ใจว่ามีความสนใจ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะใช้ทักษะหรือองค์ความรู้ด้านใดด้านหนึ่ง ที่นำไปสู่การประกอบธุรกิจอย่างแท้จริง เช่น ทักษะ ความชำนาญจากการเป็นช่างไฟฟ้าในโรงงาน พัฒนาเป็นธุรกิจรับเดินสายไฟฟ้าบ้านและอาคาร หรือ การเป็นช่างแอร์โรงงานพัฒนาเป็นธุรกิจ รับล้าง/ซ่อมแอร์ทั่วไป เป็นต้น และการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากแรงขับเคลื่อนอื่นเกิดจากพัฒนาชิ้นงานของผู้เกษียณอายุ และนำชิ้นงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบธุรกิจ เช่น การขึ้นรูปชิ้นส่วนอะไหล่แหวนรองเครื่องจักร พัฒนาเป็นธุรกิจโรงกลึง การขึ้นแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป พัฒนาเป็นธุรกิจรับจ้างตัดเย็บแบบผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

2.2 รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจี๊วและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่เกิดจากการสร้างพฤติกรรมแห่งความภาคภูมิใจและสร้างคุณค่าของตนเอง ได้แก่ การมีความคิดเชิงบวก เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ความกรุณาปรานี เป็นต้น และการมีจิตอาสาให้การช่วยเหลือการแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ ชอบการเล่าเรื่องและชอบในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ และการเป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรมยึดถือคติธรรมหลักคำสอนของศาสนา

2.3 รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ที่เกิดจากการสร้างหรือการเรียนรู้และการพัฒนาชุดความรู้ เครื่องมือทางธุรกิจใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับความถนัดทักษะและประสบการณ์รวมถึงเกิดจากการพัฒนาเทคนิค วิธีถ่ายทอด ทักษะ องค์ความรู้และประสบการณ์โดยตรง เช่น การสอนงาน การให้ คำปรึกษา ที่คิดค่าที่ปรึกษาเป็นครั้งหรือชั่วโมงหรือให้วิทยาทานเป็นต้น โดยทางอ้อม เช่น การทำเป็นชิ้นงานสอน แบบสอนออนไลน์ คู่มือ เป็นต้น

2.4 รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ที่เกิดจากการพัฒนาช่องทางติดต่อกับลูกค้าหรือผู้ที่สนใจในการแก้ปัญหาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะผ่านทางช่องทางออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น Face book, Line, Web หรือ โดยการติดต่อโดยตรง เช่น โทรศัพท์ เข้าพบ เป็นต้น เพื่อการช่วยเหลือสิ่งเหล่านั้น ตามทักษะ องค์ความรู้ และประสบการณ์ของตน อาทิ วิธีเปลี่ยนหน้าต่างบานเกร็ดบาน การติดตั้งเครื่องในโรงงาน การติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิด เป็นต้น

3. ผลศึกษาข้อมูล การกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของผู้เกษียณอายุ พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

3.1 ควรมีการจัดทำโครงสร้างการดำเนินงานในภาพรวมของการขับเคลื่อน การพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ 1) กำหนดกรอบ การสร้างหลักประกันรายได้และการเสริมสร้างความสุขให้กับผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม 2) เนื้อหาที่นำไปสู่การสร้างหลักประกันรายได้และการเสริมสร้างความสุขให้กับผู้เกษียณ อายุภาคอุตสาหกรรม 3) ระยะเวลาและแบ่งเป็นช่วงระยะเวลาได้อย่างเหมาะสมและ 4) ติดตามและประเมินผลแต่ละช่วงเวลาตลอดการดำเนินงาน

3.2 ควรกำหนดโครงสร้างงาน บทบาทและหน้าที่ที่ส่งผลต่อการพัฒนารูปแบบ การประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ 1) จัดกลุ่มงาน เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบและประสบการณ์ในงานของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม อาทิ คนงานหรือระดับปฏิบัติการ (Operation Levels) หัวหน้างานหรือหัวหน้าแผนก (Middle Levels) และผู้จัดการโรงงานหรือผู้จัดการแผนก (Top Levels) เพื่อกำหนดประเภท ของธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเหมาะสม ตรงความต้องการ ความถนัดและประสบการณ์ของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม 2) จัดระดับทักษะ (Skill) ประสบการณ์ (Experience) และความชำนาญ (Expert) เพื่อปรับรูปแบบการประกอบธุรกิจ รายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเหมาะสมกับผู้เกษียณอายุ

ภาคอุตสาหกรรมและ 3) สร้างโมเดลธุรกิจต้นแบบ เพื่อจำลองรูปแบบการประกอบธุรกิจ รายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับเกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ได้นำเป็นแนวทางการประกอบธุรกิจรายจิวตามความเหมาะสมของตนเอง

3.3 การวางแผนการพัฒนาการขับเคลื่อนธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ควรมีการบูรณาการร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ใช้งานภาคอุตสาหกรรม และผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุน การมีงานทำของผู้เกษียณอายุ อาทิ กรมส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม สภาองค์กรลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย สภาองค์กรนายจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาชุมชน สถาบันการเงิน กลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ผู้ประกอบการชุมชน ผู้นำชุมชน เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการประกอบธุรกิจรายจิวของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) กำหนดหน่วยงานผู้ประสานทำหน้าที่ส่งข้อมูลให้แก่หน่วยงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในงานที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจรายจิวของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม

อภิปรายผล

อภิปรายผล ข้อมูลการพัฒนา รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการประกอบธุรกิจรายจิวของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมที่พบว่า การพัฒนาทักษะ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญจากการทำงานมาเป็นหลักสำคัญ ในการทำธุรกิจรายจิว และการสร้างพฤติกรรมที่มุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าในการประกอบธุรกิจมีความกล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจ ภายใต้พื้นฐานการพัฒนาชุดความรู้ที่ได้รับพร้อมเผชิญกับปัญหาหรือความเสี่ยง รวมถึงการสร้างการเรียนรู้ชุดความรู้หรือเครื่องมือทางธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีความเหมาะสมกับความถนัดทักษะ ประสบการณ์และการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของธุรกิจรวมทั้งสร้างเครือข่ายหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลือหรือสนับสนุนทำให้การประกอบธุรกิจรายจิวและพัฒนาระบบที่พึ่งพิงสามารถให้ช่วยเหลือให้สามารถทำธุรกิจรายจิวซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการกล่าวถึง การพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานหรือชุดการเรียนรู้ที่ได้รับมาอย่างยาวนานมาต่อยอดในการสร้างงาน สร้างรายได้ที่เหมาะสมกับตัวเองหรือนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง ทำให้มีความภาคภูมิใจตนเองมองเห็นค่าในตนมีเกียรติ

และมีศักดิ์ศรี ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์ สังข์รักษา และวิไล พึ่งผล (2561) (Sungrugsa, N. &Phungpho, W.,2018) โดยผลการศึกษา พบว่า การประกอบธุรกิจรายย่อยนี้ จะต้องมีประสบการณ์จริง มีความมุ่งมั่นและอุดมการณ์จัดการธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งขั้นตอนที่สำคัญต่อการจัดการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเรียนรู้ให้มีความรู้มากขึ้น การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และสื่อทางสังคม (Social Media) ทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเชิงลึก การมีอุดมการณ์มุ่งมั่นในการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชู สงวนความดี และคณะ(Sanguankwamdee, B.&et al.,2019) โดยผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการทำธุรกิจที่เหมาะสมกับผู้เกษียณอายุ ได้แก่ การทำธุรกิจรายจิวหรือธุรกิจคนเดียวโดยนำทักษะ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญจากการทำงานมาเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ และรูปแบบการถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้สำหรับเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ การใช้เทคนิค วิธียถ่ายทอดที่ได้รับจากประสบการณ์จากการทำงาน โดยเป็นที่เลี้ยงให้คำแนะนำสำหรับผู้สนใจที่การทำธุรกิจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรย์พรหม และคณะ (Wongprom, J. & et al., 2015) โดยผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุส่วนใหญ่ทำงานเพื่อสร้างรายได้กับตนเองโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น และใช้ประสบการณ์ ทักษะที่สะสมในตัวเองในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ และลักษณะงานที่ทำมีความเหมาะสมกับวัย สำหรับความต้องการสนับสนุนนั้น ยังคงมีความต้องการให้หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนทุนหมุนเวียน ส่งเสริมให้มีตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และมีพี่เลี้ยงหรือหน่วยงานที่สนับสนุนอาชีพให้แก่ผู้เกษียณอายุโดยตรง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสุทธิ กุลธนวิทย์ และคณะ (Kulthanavit, P. & et al.,2019) โดยผลการศึกษา พบว่า ต้องการงานหลังเกษียณอายุด้วยการประกอบธุรกิจส่วนตัว ภาครัฐจึงควรใช้มาตรการในลักษณะส่งเสริมและสนับสนุน รวมถึงการจูงใจให้เกษียณอายุประกอบธุรกิจได้ด้วยตนเอง

อภิปรายผล ข้อมูลการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลสำคัญในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมที่พบว่าเกิดจากแรงขับภายในของผู้เกษียณอายุที่แสดงออกมาจนเกิดความแน่ใจว่ามีความสนใจ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะใช้ทักษะหรือองค์ความรู้ด้านใดด้านหนึ่งในการประกอบธุรกิจ

และสร้างพฤติกรรมแห่งความภาคภูมิใจและสร้างคุณค่าของตนเอง ด้วยการเล่าเรื่องและถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ รวมทั้งพัฒนาเทคนิควิธีถ่ายทอด ทักษะ องค์ความรู้และประสบการณ์ นอกจากนี้ยังเกิดจากการเรียนรู้และการพัฒนาชุดความรู้ และเครื่องมือทางธุรกิจใหม่ ๆ รวมทั้งเกิดจากการพัฒนาช่องทางติดต่อกับลูกค้าหรือผู้ที่สนใจ ไม่ว่าจะเป็นทางช่องทางออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย หรือการติดต่อโดยตรง เพื่อการช่วยเหลือตามทักษะ องค์ความรู้ และประสบการณ์ของตน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงความความตั้งใจของผู้เกษียณอายุเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะกิจกรรมทางธุรกิจนั้น เกิดจากการนำประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญที่ได้รับจากการทำงานมาเป็นส่วนสำคัญ การประกอบธุรกิจและการเป็นผู้ให้ความรู้ และนักถ่ายทอดความรู้ ที่มีความมุ่งมั่นกล้าคิดกล้าแต่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการประกอบธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส ณ พิบูล (Na Phikun, P., 2008) โดยการศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลถึงความเชื่อมั่นในตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งการให้คำปรึกษาหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างพฤติกรรมที่คนในสังคมยอมรับที่นำไปสู่การทำกิจการงานใดๆ ได้รับความร่วมมือทำให้งานที่ทำนั้นประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกุศล สุนทรธาดาและคณะ (Soothornhdhada, K. & et al., 2014: 30-35) โดยการศึกษา พบว่า การพัฒนาธุรกิจหลังเกษียณอายุ เป็นการพัฒนาทักษะในการทำธุรกิจโดยเฉพาะการอบรมเพื่อการค้าซึ่งความรู้ในการดำเนินธุรกิจและกิจกรรมทางธุรกิจทำให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถประกอบธุรกิจหลังเกษียณอายุ และการพัฒนาทักษะ ประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของกิจกรรมทางธุรกิจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญา ที่มีอยู่ในตัวเองของผู้เกษียณอายุจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เกษียณอายุเห็นคุณค่าของตนและตัดสินใจประกอบธุรกิจ ในส่วนการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงาน การมีธนาคารหรือกองทุนที่ให้บริการกู้ยืมเงิน ย่อมมีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการประกอบธุรกิจของผู้เกษียณอายุยิ่งขึ้น

อภิปรายผล ข้อมูลการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นรูปธรรมของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลสำคัญ การกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายตัวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองอย่างเป็นรูปธรรมของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรมที่พบว่าควรมีการจัดทำโครงสร้างการดำเนินงานในการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายตัว

และการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ กำหนดกรอบที่ระบุถึงเนื้อหา ระยะเวลา ติดตาม และประเมินผลแต่ละช่วงเวลาตลอดการดำเนินงานในการสร้างหลักประกันรายได้ และการเสริมสร้างความสุข และกำหนดโครงสร้างงาน บทบาท หน้าที่ที่ส่งผลต่อการพัฒนา รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่ระบุถึง กลุ่มงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบและประสบการณ์ในงานของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ระดับทักษะประสบการณ์ และสร้างโมเดลธุรกิจต้นแบบ รวมทั้งวางแนวทางการ ขับเคลื่อนแบบมีส่วนร่วม ที่ระบุถึงการบูรณาการร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับ ผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมและผู้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของผู้เกษียณอายุ เพื่อกำหนดหน่วยงานผู้ประสานทำหน้าที่ส่งข้อมูลให้แต่ละหน่วยงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อน ในงานที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจรายจิวของผู้เกษียณอายุ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการกล่าวถึง การขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายจิว และการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนของภาคีเครือข่ายมีส่วนสำคัญ ที่ทำให้ผู้เกษียณมีความมั่นใจที่จะดำเนินธุรกิจของตน ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ปี พ.ศ. 2561 ได้กล่าวไว้ว่า ในประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอด ช่วงชีวิตประกอบด้วย การขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการเสริมสร้าง และการพัฒนาศักยภาพคนไทยหรือทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่สามารถพัฒนาคนและ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมด้วยการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย อาทิ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริม ศักยภาพวัยผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างหลักประกัน ความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ และสอดคล้องกับทิศทางขับเคลื่อนการวิจัยที่อยู่ในรูปของ แผนงานหรือชุด โครงการวิจัยตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ให้เกิดผลลัพธ์ขององค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์ สังคมสูงวัยและสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดในการส่งเสริมส่งเสริมให้ผู้สูงวัย ดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในสังคม และส่งเสริมอาชีพของผู้สูงวัย ตามศักยภาพและความต้องการให้ผู้สูงวัยมีหลักประกันรายได้ โดยนำผลที่ได้จากการวิจัย และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงวัยให้มีบทบาททางสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี รวมถึงมีแนวทางในการประกอบอาชีพของผู้สูงวัยมีหลักประกันรายได้มั่นคง และยั่งยืนรวมถึงหลักประกันหลังเกษียณจากการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม และยัง สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์องค์กรของ วช. (พ.ศ. 2560-2564) ที่ได้จัดทำกรอบ

ในการขับเคลื่อนการวิจัยที่มุ่งเน้นการจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาที่ชัดเจนมุ่งผล โดยตรงต่อผลลัพธ์ของการวิจัยในประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหรือผู้สูงวัยพร้อมให้ข้อเสนอแนะและการสนับสนุน ซึ่งสอดคล้อง กับสภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Council on Research and Innovation Policy, 2017) ได้กล่าวว่า นโยบายยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ได้กำหนดกรอบทิศทางงานวิจัยที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ ขององค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตามเป้าหมายและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ และสามารถพัฒนาเป็นนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการอยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีของคนหลังเกษียณอายุที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ในสังคมผู้สูงวัยของไทย และสอดคล้อง กับสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (Office of Secretariat of the National Strategy Committee, 2018) ได้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 ได้ให้สาระสำคัญ ในประเด็นการพัฒนาศักยภาพ วัยแรงงานและผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุ โดยกำหนด แนวทางในการสร้างหลักประกันความมั่นคงและหลักประกันทางสังคมเกี่ยวกับคุณภาพ ชีวิตหลังเกษียณอายุด้วยการพัฒนาและส่งเสริมของผู้เกษียณอายุในการมีงานทำ สามารถ พึ่งพาตนเอง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าในสังคม และยังคงสอดคล้องกับสำนักงาน สภานโยบายเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ (Office of National labor Advisory Council, 2014) ได้กล่าวว่า นโยบายของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง แรงงานได้กำหนด มาตรการที่สำคัญในการเสริมสร้างความรู้และทักษะการเสริมสร้าง โอกาสการมีงานทำที่เหมาะสมโดยเฉพาะกำหนดมาตรการช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ อิสระหรืออาชีพส่วนตัวของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักเศรษฐกิจ การแรงงาน (Office of the Economy Labor, 2013) ได้กล่าวว่า สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสร้างโอกาสการมีงานทำหลังเกษียณอายุ โดยการส่งเสริม การประกอบอาชีพอิสระรายบุคคล และเข้าถึงการอบรมทักษะในการประกอบอาชีพ รวมถึงการกำหนดนโยบายส่งเสริมการมีงานทำทั้งก่อนและหลังเกษียณอายุ ด้วยการให้ ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนก่อนเกษียณ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัย ของพิสุทธิ กุลธนวิทย์ และคณะ (Kulthanavit, P. & et al., 2019) โดยการศึกษา พบว่า การประกอบธุรกิจส่วนตัวจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้เกษียณอายุ ซึ่งภาครัฐควรมีมาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าสู่การประกอบธุรกิจ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกษียณอายุ สามารถประกอบธุรกิจได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ข้อมูลสำคัญของการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นฐานข้อมูลสำคัญต่อการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนตามภารกิจของหน่วยงานได้แก่กรมกิจการผู้สูงอายุ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ แรงงานจังหวัดสมุทรปราการ สภากงศ์การนายจ้างแห่งประเทศไทย สภากงศ์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย กองทุนส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ มูลนิธิ และหน่วยงานอื่นๆ

2. ข้อมูลสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปจัดทำเป็นนโยบายหรือกำหนดเป็นแผนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้เกษียณอายุทั้งนอกในระบบและนอกระบบ โดยการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการได้แก่

1) กำหนดนโยบายในการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองก่อนและหลังเกษียณอายุที่เด่นชัด ได้แก่ รูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวที่ส่งผลสัมฤทธิ์ เช่น การนำทักษะ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญจากการทำงานมาเป็นหลักสำคัญในการทำธุรกิจรายจิวให้เหมาะสมกับตนเอง และพฤติกรรมที่มุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าในการประกอบธุรกิจมีความกล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจภายใต้พื้นฐานชุดความรู้ที่ได้รับพร้อมเผชิญกับปัญหาหรือความเสี่ยง เป็นต้น

2) กำหนดนโยบายในการพัฒนาธุรกิจรายจิวอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การนำทักษะ ประสบการณ์ความเชี่ยวชาญจากการทำงานมาเป็นหลักสำคัญในการทำธุรกิจรายจิวและเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีพฤติกรรมที่มีพื้นฐานความรู้ในการเผชิญปัญหาความเสี่ยงมีความภาคภูมิใจและคุณค่าของตนเอง การเรียนรู้ชุดความรู้และเครื่องมือทางธุรกิจใหม่ ๆ มีวิธีถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้และประสบการณ์เป็นรูปธรรม และการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพ เป็นต้น

3) กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนของการพัฒนาธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรมเช่น การจัดทำโครงสร้างกรอบการดำเนินงานในภาพรวม การกำหนดโครงสร้างหลักในการขับเคลื่อน เป็นต้น

3. ควรนำผลของข้อมูลสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจรายจิวอย่างเป็นรูปธรรมกำหนดเป็นกรอบแผนพัฒนา และส่งเสริมการประกอบอาชีพก่อนหรือหลังเกษียณอายุ เพื่อนำร่องเป็น โครงการต้นแบบพร้อมทั้งพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรนำของการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เกษียณอายุภาคอุตสาหกรรม ให้กับผู้นำแรงงานที่ใช้ทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของตนไปใช้ในการประกอบธุรกิจรายจิวหลังเกษียณอายุเพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้หลังเกษียณอายุ และยังเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเองเป็นแบบที่ดีให้กับผู้เกษียณอายุรุ่นต่อไป

2. จัดตั้งเป็นศูนย์กลางให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจรายจิวก่อนและหลังเกษียณอายุสามารถแก้ปัญหาการให้คำปรึกษาและคำแนะนำให้กับผู้ต้องการประกอบธุรกิจ เช่น กลุ่มผู้ใช้แรงงานทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคส่วนอื่น ๆ เป็นต้น

3. จัดทำเป็นแหล่งข้อมูลการประกอบธุรกิจรายจิวที่นำประสบการณ์การทำงานเป็นหลักในการสร้างงานสร้างรายได้ โดยเชื่อมโยงของหน่วยงานที่สนับสนุนในแต่ละหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต้นแบบการพัฒนาธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองก่อนและหลังเกษียณอายุให้กับผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมจากภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้มีรูปแบบที่หลากหลายในการนำมาสังเคราะห์ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เกษียณอายุได้อย่างสมบูรณ์อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการกำหนดรูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิว โดยเฉพาะผู้เกษียณอายุที่ได้รับการจ้างต่อต้องได้รับข้อมูลที่มีความชัดเจนและมีความสมบูรณ์ของข้อมูลตรงกับความต้องการและเป็นจริงมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดทำเป็นหลักสูตรนำร่องและจัดตั้งองค์กรในการศึกษาและรองรับรูปแบบการประกอบธุรกิจรายจิวและการเสริมสร้างความภาคภูมิใจของผู้ใช้แรงงานในภาคส่วนอื่นๆ เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลสำคัญในแต่ละรูปแบบแต่ละภาคส่วนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานหลักสูตรที่มีการบูรณาการร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เกษียณอายุทั้งผู้ใช้แรงงานในระบบและนอกระบบอย่างเป็นรูปธรรม

References

- Soothorndhada, K. (2014). **Operation guidelines and mechanism of employment policy for the elderly. Research report.** Implementation plan and knowledge management for develop system and mechanisms for the development of quality aging society. Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute (TGRI). [in Thai]
- Wongprom, J. & et al. (2015). **Mechanisms for Promotion of Employment of Older Persons who are Informal Laborers. Research report.** Research and Academic Services Khon Kaen University. (in Thai)
- Sungrugs, N. & Phungpho, W. (2018). **Decode Startup Business Entrepreneurial Management in Thailand 4.0.** Dusit Thanicollege Journal. 12 (3), 339. (in Thai)
- Sanguankwamdee, B. & et al. (2019). **The knowledge transfer model from experience for enhancing self-esteem of industrial retirees in Bang PhliSamutprakarn Province.** Research and Development Services DhonburiRajabhat University. (in Thai)
- Na Phikun, P. (2008). **Study of self-esteem and group counseling model construction for developing self-esteem of northern adolescent students.** Doctor of Education degree Counseling Psychology. Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Kulthanavit, P. & Soonthornchawakan, N. & et al. (2019). **Evidence from the Survey of Post-Retirement Employment.** Bangkok University. BU Academic Review. 18 (1). 148. [in Thai]
- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute (TGRI). (2014). **Annual Report on the situation of the Elderly in 2006.** Bangkok: Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute (TGRI). (in Thai)
- Thanakornkul, W. & et al. (2018). **A Model of Critical Knowledge Transfer within and outside Golden Jubilee Medical Center through Exhibitions.** Journal of R2R Mahidol University. 5(1), 19-25. (in Thai)
- Industrial Information Center. (2017). **Manufacturing list. Industry office in Samutprakorn province.** (in Thai)

- National Economic and Social Development Council. (2019). **The effect to changes in population structure and suggestions to development of Thai population.** Office of the National Economic and Social Development Council. Amrin Pinting. (in Thai)
- National Council on Research and Innovation Policy. (2017). **National Research and Innovation Strategy (2017-2038).** Bangkok:Cocoon & Co. (in Thai)
- National Statistical Office. (2011). **Reveal survey of elderly population in Thailand 2011.** Bangkok: Tex and Journal Puplication. (in Thai)
- Office of the Civil Service commission (OCSC). (2019). **Thai government power 2019** of the civil service commission. Nonthaburi: 21centuryprinting. (in Thai)
- Office of Secretariat of the National Strategy Committee.(2018). **The 20-year national strategy (2018-2037) to Nationlegislative.** Office of the National Economic and Social Development Council. (in Thai)
- Office of National labor Advisory Council.(2014). **Employment promotion for Thai and international elderly.** Office of the Economy Labor. Permanent Ministry of Labor. Ministry of Labor. (in Thai)
- Office of the Economy Labor. (2013). **Promoting desirable elderly employment opportunities.** of the Permanent Ministry of Labor. (in Thai)
- Termpittayapaisith, A. (2015). **How the progression of social and economic implications of an aging society?.** National conference on aging. (3),30-35. Bangkok.Chulalongkorn University. (in Thai)
- Paitoonpong, S. (2013). Balance of discretion in the employment system for the elderly in Japan. **Retrieved January 6, 2019,** from https://www.matichon.co.th/columnists/news_8234712562 (in Thai)